KOMPOZİSYON NEDİR?

Kompozisyon farklı parçaları, nesneleri ya da unsurları bir araya getirerek bir bütün oluşturma olarak tanımlanabilir. Kompozisyon kelimesi dilimize Fransızcadan girmiştir. Kelimenin kökü Fransızca "composer" fiiline dayanmaktadır. Her ne kadar kompozisyon kelimesi edebiyat ile ilgili bir terim gibi algılansa da mimari, resim, müzik, görsel sanatlar vb. daha birçok alanda kompozisyon terimi kullanılmaktadır.

Edebiyat terimi olarak kompozisyon: Herhangi bir duygu ya da düşünceyi hem şekil olarak hem de içerik olarak belli bir plan dâhilinde yazılı olarak anlatmak şeklinde tanımlanabilir.

KOMPOZİSYON YAZMA AŞAMALARI

1.Konu belirleme
2.Konuyu sınırlandırma
3.Anafikri belirleme
4.Konuyla ilgili araştırma yapma
5.Kompozisyon planı hazırlama
6.Kompozisyon taslağı yazma.
7.Yazınız okunması imla ve noktalamanın düzeltilmesi
8.Yazının kompozisyon kâğıdına yazılması.

KOMPOZİSYONDA GİRİŞ, GELİŞME, SONUÇ

Kompozisyon kendi içerisinde anlam birliği olan paragraflardan oluşan bir yazıdır. Kompozisyon giriş, gelişme, sonuç bölümlerinden oluşur. Bu bölümler en az bir paragraf olmalıdır. Kompozisyonun bölümleri ve özellikleri şu şekildedir.

Giriş (Serim) Bölümü

Anlatılacak konuyla ilgili bilgi verilen bölümdür. Bu bölümde okuyucu gelişme bölümünde detaylı olarak anlatılacak olan konuya hazırlanmaya başlanır. Genellikle çok uzun olmaz ve detaylı açıklamalar, örneklemeler bu bölümde kullanılmaz.

Giriş bölümü örnekleri

Doğa bir ana gibi davranmış bize: İstemiş ki ihtiyaçlarımızı gidermek zevkli bir iş de olsun üstelik: Aklımızın istediği şey, iştahımızın da aradığı şey olsun: Onun kurallarını bozmaya hakkımız yok. (Monteigne, Denemeler)

İnsan doğasının yetersizliği yüzünden hiçbir şeyi duru ve yalın halde tutamıyoruz. Kullandığımız her şeyin özü bozulmuştur madenlerin bile. Altını işimize yarar hale getirmek için başka bir madde ile karıştırıp bozmak zorunda kalıyoruz. (Monteigne, Denemeler)

Gelişme (Düğüm) Bölümü

Giriş bölümünde tanıtılan düşüncenin ayrıntıları ile incelendiği bölümdür. Gelişme bölümü yazarın savunduğu düşüncenin olgunlaştığı bölüm olarak düşünülebilir. Bu bölümde konunun anlaşılması için örnekler verilir, karşılaştırmalar yapılır, tanınmış kimselerin sözlerinden alıntılar yapılır. Gelişme bölümünde yazar savunduğu düşünceyi derinlemesine anlatmaya çalışır.

Gelişme bölümü örneği
Yazarken, kitapları bir kenara bırakır, zihnimden uzaklaştırırım; kendi gidişimi sekteye uğratır diye. (giriş cümlesi)
Hakikaten de iyi yazarlar üstüme fena yaslanır, yüreksiz ederler beni. Hani bir ressam varmış, kötü horoz resimleri çizer ve hizmetçilerine, dükkana hiç gerçek bir horoz almamalarını sıkı sıkı tembih edermiş, ben de öyle... Hatta çalgıcı Antigenides'in bulduğu çözüm benim daha çok işime gelirdi. Antigenides bir şey çalacağı vakit, kendinden önce ve sonra dinleyenlere uzun zaman kötü şarkılar dinletirmiş... (gelişme bölümü)

Sonuç (Çözüm) Bölümü

Gelişme bölümünde detayları ile anlatılan konunun bir yargıya vardırıldığı bölümdür. Konuyu toparlayıcı ve özetleyici niteliktedir. Tümevarım yöntemi ile yazılmış bir metin ise ana fikir sonuç bölümünde yer alır. Eğitsel metinlerde sonuç bölümünde ders verme amacı vardır.

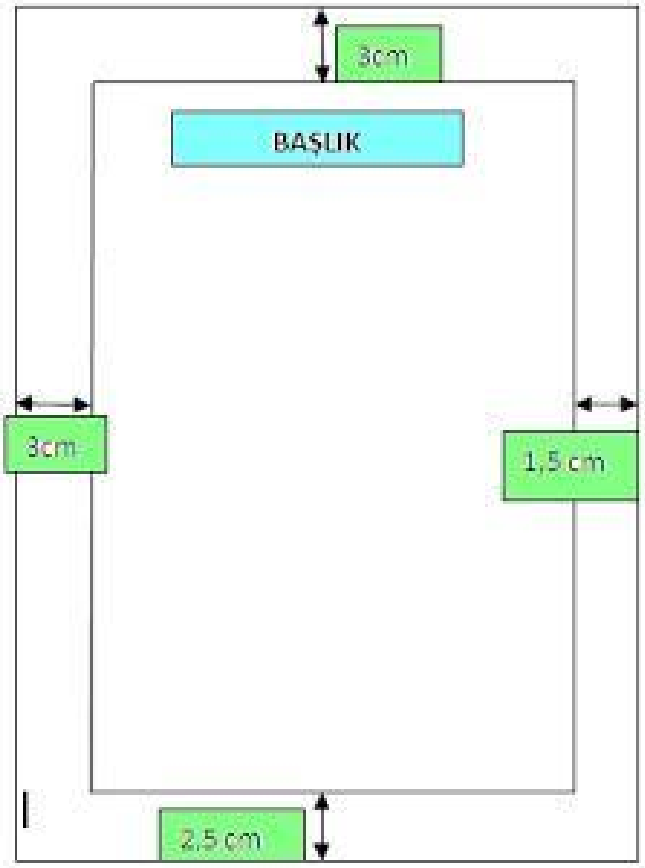
Sonuç Cümlesi Örneği

Kısacası bir insanın bir eserin değerini anlayabilmesi için onun çok kötü yapılmış taklitlerini görmesi gerekir. Bu sayede önündeki eserin ne kadar değerli olduğunu hakkıyla idrak edebilmiş olur.

KOMPOZİSYONDA BAŞLIK

Kompozisyonda başlık kompozisyondaki duygu ve düşünceleri en iyi şekilde yansıtacak biçimde seçilmelidir. Bu sebeple başlık seçerken genellikle konu ya da ana fikir göz önüne alınır.
Başlık yazılırken sayfa ortalanır ve kelimelerin ya tamamı büyük harfle ya da her kelimenin ilk harfi büyük yazılır. Başlık yazarken renkli kalem kullanmamak gerekir. Siyah ya da mavi kalem kullanılmalıdır. Tabi sadece başlık yazarken değil kompozisyonun tamamında mavi ya da siyah kalem kullanmak gerekir.

KOMPOZİSYONDA SAYFA DÜZENİ

Kompozisyon yazarken dikkat edilmesi gereken noktalardan en önemlisi sayfa düzenidir. Sayfa düzeni kompozisyonun ciddiyetini ve yazarken verilen önemi gösterir. Sayfa düzeninin en önemli noktalarından biri kenar boşluklarıdır. Kenar boşlukları yaklaşık olarak üstten ve soldan 3cm, alttan 2,5 cm, sağ taraftan ise 1,5 cm civarındadır. Tabi bu boşlukları belirlerken elimize cetvel almamıza gerek yok. Göz kararı sayfada düzen olmasına dikkat ederek bu boşlukları bırakabiliriz.

Sayfa düzeni ile ilgili diğer bir nokta ise başlığın yazımıdır.
Sayfa düzeni ile alakalı önemli bir husus da paragraf başlarıdır. Paragraflar oluşturulurken paragraf başı yaklaşık olarak 1cm kadar içe girilerek başlanır.
Kompozisyon yazılan kağıdın buruş buruş olmamasına, temiz olmasına dikkat etmeliyiz. Çünkü kağıdın şekli bizi yansıtır.